

Nem hoztunk létre árkartellt!

— mondja a szalámigyár új „vezére”

Pár napba beletelt, míg sikerült a találkozót megbeszélni. Tárgyalt, épp telefonált, a visszahívása nem talált a helyemen. Tíz perccel később már ismét voltak bent nála. Aztán, mint minden sorozatnak, ennek is vége szakadt. Két óra előtt öt perccel személyesen tehettem tiszteletemet. Már vártak, a portáról kísérő invitált a titkárnőig, akinek a közvetítésével minden várakoztatás nélkül bejuthattam a „vezérhez”. Kézfogása határozott, állítólag ez is az egyéniség egyik tükré. Beszélgetésünk közben szorgalmasan jegyzeteltem, míg ő riportermagnóra vette az elhangzottakat. Egy szóval sem utalt rá, hogy szeretné látni a megjelenő írást. Megbízott bennem, de mivel még sosem találkoztunk, óvatosságból megtartotta magának a felvételt.

— Miként jutott erre a posztra?

— A volt vezérigazgató nyugdíjazása után kiírt pályázatra hatan jelentkeztek. Én futottam be. Bizonyára a célul tűzött feltételrendszer az én elgondolásaim közelségét meg leginkább.

— Elárulná, mi volt ennek a lényege?

— Szeretném azt a folyamatosságot biztosítani, ami a szalámigyárt jellemezte. Olyan minőségi termékek gyártásával és forgalmazásával, amire a 120 éves Pick márkanév kötelez. Az exportunk jelentős, 30 millió dollárt, valamint 20 millió rubelt tesz ki. A nehezedő gazdasági körülmények között is biztosítani kell a technikai fejlődést, a személyi jövedelmek gyarapodását. Enélkül elképzelhetetlen, hogy a jövőben is piacon maradjunk.

— A ruheles piac bizonytalansága okoz-e zavarokat?

— A kései szerződés-kötés az első negyedévben éreztette hatását, mindent egybevetve az éves tervünk így is teljesíthető. Az idén befejeződik ez a forma, a dollár-elzárás bevezetésével ott is a minőség irányába tolódik el a követelmény. A nyugati piac nehézségei régóta ismertek. Nagy a konkurencia, a telítettség, a legkisebb problémának is komolyak a következményei. Mi az új körülmények között is helyt szeretnénk állni ezen az egységesülő piacon.

— A vállalat jelenlegi pozícióját jónak tartja?

Szegeden a tizenötödik

„Szociális” út — 35 ezerért?

Nem igazán kedvez a hazai életszínvonal az utazásoknak. Egyre kevesebb embernek adatik meg, hogy évről évre külföldre látogathasson. Ezért is tűnt kissé merész lépésnek, hogy tegnap, pénteken délelőtt az Union Tours utazási irodát nyitott Szegeden is. Az egyre szegényedő utasokért minden eddignél nagyobb verseny: a városban immár tizenöt kisebb-nagyobb utazási iroda kínálja programjait.

— Csak látszatra vagyunk a legfiatalabbak — mondta Kiss Sándor igazgató. — Hiszen huszonöt esztendeje foglalkozunk szociálturiztikával. A szakszervezettől 1 éve kerültünk át a Népszava Kiadó Vállalathoz, s azóta Union Tours néven megjelentünk az utcán is.

— Jó, hogy említi a „szociális” jelzőt. Belelapozva a programfüzetükbe, láttam.

Név: Bihari Vilmos. Iskolai végzettsége: Budapesti Közgazdasági Egyetem, 1969.

Családi állapota: nős, két gyermeke van.

Munkahelye: Szegedi Szalámigyár és Húskom-binát.

Az iskolát követően ez az első és egyetlen.

Beosztása: ügyvitelszervezőtől kezdve a gazdasági igazgatói poszton át, április 15-től vezérigazgató.

Kedvtelése: Szívesen kirándul a családdal, hobbija a fotózás.

— Közismert, hogy a húspiaci vállalatok közül jó néhány fizetési gondokkal küszködik. Mi komoly terhek vállalásával is időben fizetünk partnereinknek. S ez nem kis dolog olyan időkben, amikor 30-33 százalékos kamattal lehet csak pénzhez jutni.

— Manapság a nagyvállalat állandó jelzője, monopol-szervezet. Sőt a húspiac az árkartell vádjával is illetik. Mit szól mindehhez?

— A felfogás alapjaiban téves. Ha létrehoztunk volna árkartellt, az a jelenleginél alacsonyabb élőállat-árakat eredményezett volna. Ezzel szemben épp a ráigérés a jellemző. Nem az üzemméretből adódnak a problémák. A vállalatok az eddiginél kevesebb export-szubszenciót kapnak. A bel-földi termelési támogatás is eltűnt, a januári áremelések kapcsán. Az áremelés a fogyasztás csökkenése miatt nekünk inkább veszteség. A 6 ezer tonnát kitevő szalámiexport kisüzemi méretek-

ben megoldhatatlan. A nagyvárosok ellátásához is elegendhetetlen az élelmiszeripari háttér. Szerintem szükségünk van a devizára, s ennek ellentételeként a magas feldolgozottsági fokú termékekre.

— A termelők körében elterjedt nézet, a szegedi felvásárlási árak a legalacsonyabbak.

— Azt a minőséget, amit felvásárlunk, megfizetjük. Mi abból indulunk ki, milyen áron tudunk értékesíteni. Érzékeny pont ez, hisz az összes költség 80 százaléka az alapanyag. Nem igaz, hogy mi extra profitra teszünk szert, mások kárára. Tavaly 5,7 százalék volt a bevételarányos eredményünk. Ez a szükséges fejlesztések megtételéhez inkább kevés, mint sok. A termelőnek igaza van, az infláció feszít. Nekünk viszont emiatt nem fizet többet a külföldi. Senkinek sem lehet az az érdeke, hogy veszteségbe csúszunk.

— S ha mégis elpártolnak a partnereik?

— A más irányba elkötelezettekkel folyamatosan tárgyalni kívánunk, indokolt esetben felülvizsgáljuk lehetőségeinket. Korrekt, jó kapcsolatokra törekszünk a megye gazdaságaival.

— A szektorsemmiségesség jegyében csökkent, illetve megszűnt az integrátoroknak kifizetett felár. Ezek beépültek az alapárakba. Elképzelhető, hogy a kistermelők szervezésére nem vállalkoznak azok, akik eddig megérdemelten vagy túlzott hasznot bezsebelve, de foglalkoztak velük. Önök felkészültek erre?

— Tavaly 90 millió forintot fizettünk ki csak a sertések integrációs feláraként. Helyesebbnek látjuk, ha ehelyett az ár válik igazán piaciá. A felvásárlóapparátusunk az igények mértékében mozdítható e feladatra.

— Egy önként dolgozó ismerősimről hallottam a véleményét: nehéz dolga lesz, mert mérlegelő típus, úgy mond „jószerű”. Lehet így vezetni?

— Az élet fogja igazolni a stílust. Bizom abban, hogy az elgondolásaimat végre tudom hajtani és hajtatni. A szükséges vállalati korrekciókat nem fogom megkerülni. Nem tartozom a kiabálók közé, de attól lehetek még határozott. Alapelvem: fő a bizalom, de nem árt a számonkérés, a kontroll. T. Sz. I.

Új rendszámtábla

Várhatóan július elején kezdődik a rendszámtáblák cseréje hazánkban. Az új azonosító jelzés szabványát már jóváhagyta a Magyar Szabványügyi Hivatal elnöke.

Mint Haba József, az MSZH főmérnöke elmondta az MTI-nek, az új szabvány megalkotása előtt tanulmányozták a legfejlettebb európai országok hasonló előírásait. Ennek alapján született meg a döntés, hogy az új gépkocsi-azonosító jelzés három betűből és három számjegyből álljon. Ez a kombináció olvasható, illetve jellemezhető meg a legjobban, s emellett mintegy 15 millió variációt tesz lehetővé. Így akár 40-50 évig sem kell új rendszámtáblát bevezetni Magyarországon. Az új rendszámtábla a jelenleginél mintegy egyharmadával nagyobb felületű lesz, a betűk mérete is jelentősen megnő. Újdonság továbbá, hogy a tábla felületére fényvisszaverő anyag kerül, a nemzetközi szabvány előírásainak megfelelően. A rendszámtábla bal oldalán helyet kap a magyar nemzetközi jelzés, a „H” betű, s fölötté a piros-fehér-zöld nemzeti trikolor.

R. G.

Nagy kelet-európai beengedés

Álljuk a sort. Már vagy másfél óra — unott arccal bámulunk a semmibe. A gyomrunk „beszélget” — szemünk kopog az éhségtől. Kézzel-lábbal megpróbáljuk elmutogatni az eladónak, nem két rozszalt csirkeszárnyat, hanem fél grillcsirkét kérünk. A madam hajthatatlan: két szárny a fejadag — ha éhen pusztulunk, akkor is. Ez a néhány évvel ezelőtti pozsnai emlék rémlett fel a napokban, amikor idehaza álltuk a sort, várva a nagy kelet-európai beengedést. Ahányszor nyitott az áruház ajtaja, újabb és újabb remények csillantak, majd egyre nagyobb káromkodást engedtek el a kintszorulókból. Bent konstataljuk, megérte a közel kétórás várakozás: a kék-sárga falak mögött egy darabka Európa. Ikea ország. Szemünk-szánk táva marad: lám így is lehet ezt csinálni! A polcok roskadoznak, az árak ízlések, semmire sem mondják azt: elfogyott! Legföljebb annyit magyarázkodnak, hogy kicsit várni kell, míg kihozzák a raktárból.

Az árak is európaiak. A hatalmas bútortáruházból legfeljebb apróságokat nézeget az átlagmagyar. Fizetésnap után megkockáztat egy formatervezett sörnyitót, vagy praktikus tearózsát. Az áruház európai, a zsebünk még nem. De legalább van remény, indok a spórolásra; álmok, kuporgatás. Nem járunk jobban egy másik pesti üzlettel sem. A portál előtt hosszasan elnyúló sor: hétézer forintot cipőkre, ötezer tréningöltönyökre tömegel a nép. Hosszú percek, halk duruzsolás a sorban, míg végre nyílik az ajtó. Elmorfondírozok magamban: egy átlagfizetésért már haza is vihet az ember valamit. De kinek dagasztja a zsebet még huszadika táján is vastagabb bankó? A sor pedig csak nő, csendben, de biztosan. Ki hiszi el, látva a túlekedést, a statisztikusok jelentését az inflációról, a romló életszínvonalról, egy gazdaság egyre veszesebb agonizálásáról.

— Uram, ez már túrhetetlen! — állít be egy építési vállalkozó másnap a szerkesztőségbe. — Egyre-másra munkanélküliségről beszélünk, mi meg nem kapunk komolytveten forintot órábért sem. Hiába ígértem én nettó is tisztességes fizetést, ha svarsban megkapja a dupláját is. Nem tehetek semmit. Akadt olyan is, aki kerek percc kijelentette, hogy csak aláírásért jött. Öt autogram, és jár a munkanélküli-segély. Mondja meg, uram, hová jut ez az ország így?

„Nem ígérhetek, csak vért és könnyeket, de győzni fogunk!” — mondta Churchill, mielőtt az angol hadsereg partra szállt a nagy háborúban. Vért is volt, könny is bőven, de győztek. Miért emlegetem most fel a szomorú történelmet? Mert alighanem az alakuló magyar kormány sem ígérhet egyelőre most mást — csak vért és könnyeket. Egy negyven éven át feje tetejére állított gazdaság nem fog egyik pillanatról a másikra átfordulni a jobbik oldalára. Fájdalmas kényszerlépé-

sek egész sora következnek. Alighanem a sorban állás lesz a legkisebb gondunk. Pontosabban, nemcsak az üzletek előtt, de a munkahelyek kapuinál is növekedni fognak a sorok. A gazdasági lépésváltást — akarjuk, vagy sem — emberi tragédiák sora fogja szegélyezni. Legalábbis átmenetileg, míg újra nem tanuljuk az életet Kelet-Európában. Kár lenne eljátszani a gondolattal, mi lett volna, ha... Ha nem kényszerülünk történelmi vargabetűre, és ott folytatjuk az életet, ahol az utolsó háború félbeszakította. Nem folytattuk ott, mások döntöttek helyettünk, és eredmény? A hazai gazdaság tavaly „megismételte” az utolsó békeév teljesítményét, miközben a világ jócskán elhúzott mellettünk...

Új fogalmakat tanulunk. Pontosabban, régiakat, amiket ma már ki is lehet mondani. Legtöbbször a szegénység szorogat, amiről sokáig beszélni sem volt szabad. De nemcsak a polgár szegény, a gazdaság is. Kétszeresen is gátat emelve így a fejlődésnek: a minimálisra zsugorodott fizetőképes kereslet nem gerjeszt felszabaduló energiákat a gazdaságban, hiszen nincs kinek termelni. A vállalkozások pedig csak csendben kapnak erőre, hiszen a tőkehiány visszafogja a szaporának szánt lépéseket. Hatszázmillió vállalkozói devizakeretet szabadítottak fel az elmúlt hónapokban: máig nem akadt anynyi „puha” forint a gazdaságban, hogy kisöpörhettük volna a kasszákat.

Márpedig gazdasági verseny nélkül továbbra is egy helyben toporgunk: sorban állunk az üzletek előtt, csúszópénzért igyekszünk beszerezni azt, amire óhatatlanul szükségünk van. A Fogyasztók Országos Tanácsa a napokban beperelte a húspiaci vállalatokat. Az indok? Tisztességtelenül, árkartellbe tömörülve „verték rá” a vevőre saját tunyaságuk árát. A húsáremelés indokolatlanul nagy volt. A próbaper kimenetelét egyelőre bizonytalan. Ha bejön, vajon hány nagyvállalat, gazdasági társaság, szövetkezet állhat majd a vádlottak padjára?

Beengedéssel próbálkozunk, nemcsak a boltok ajtajai előtt. Szeretnénk szélesebbre tárni a kapukat a külföldi tőkének is. De mint annyi minden mást, ezt sem csináljuk mindig jól. Bizonytalan, sötét ügyletek, kiárusítások is akadnak jócskán. A külföldi tőke nagyon is válogatós: csak oda bújik be, ahol diktálhat, ahol övé a döntő szó. Egyre-másra azon kapjuk magunkat, hogy saját erőnkkel tudunk csak méltósággal és biztonsággal talpra állni. A ma még megbúvó tőkénket kellene felszínre hozni, hogy utat találjon jól kamatozó vállalkozásokhoz. Mindenünket ugyanis aligha adhatjuk el.

Sorban állunk, és beengedésre várunk mindannyian. Az európai kapuk könnyíthatnak előttünk, ha mi is úgy akarjuk. Talán még nem vagyunk teljesen elkészve.

Rafai Gábor

Bányaorvosi tanácskozás

Az életünk nem olajozottan működik

Az elmúlt napokban Szegeden, a Forrás Gyógyüdülőben rendezték meg — nemzetközi részvétellel — az V. bányászorvosi kollokviumot, ahol két év után ismét alkalom nyílt az egyik legmegterheltebb munkát végzők, a bányászok munkaesegésügyével foglalkozó kutatóprogramok megvitatására, a tapasztalatok kiértékelésére. A ma, szombaton befejeződő háromnapos tanácskozáson 28 előadás hangzott el — a többi között

— a betegségek megelőzésével, gyógyításával, rehabilitációjával, a munkalelektanál, az életmódkutatással, a korszerű szűrővizsgálatokkal kapcsolatban.

A szegedi munkacsoportot — Zalányi Sámuel egyetemtanár, Pető Éva docens, Kasza Mária és Soproni Lajos főorvosok — a Nagyalföldi Köolaj- és Földgáztermelő Vállalat szegedi üzemében, illetve a Köolajkutató Vállalatnál dolgozók körében 1984-89 között végzett komplex kutatási program szociológiai vizsgálatosorozatának legfontosabb eredményeiről számoltak be.

E vizsgálatok során az olajbányászok életformájának, életmódjának, a munkahelynek, a munkahelyi környezetnek — egészségükre gyakorolt hatását, valamint az egészségmagatartás és az orvoshoz fordulás főbb jellegzetességeit kutatták.

Az olajbányászok életkörülményeit tanulmányozó vizsgálati eredmény, minden bizonnyal modellértékű, mert valószínűsíthető, hogy más szakmák munkásainak életkörülményei sem sokban különböznek a szegedi bányászokétól.

A munkacsoport által vizsgált munkások átlagéletkora: 35 év. Döntő többségük házast. Jelentős közöttük a többgyermekesek aránya, 24 százalékának (!) nincs lakása. A lakással rendelkezők nem komfortos otthonokban élnek. Sokukéban csak hagyományos szénfűtés van, nincs fűdőszerelvény, a lakások egy részének fala vályog. Nedves, sötét, túlzásfolt helyiségek. A vizsgált munkáscsaládok jelentős hányadának otthona igen rosszul felszerelt. A család anyagi helyzetén javítandó — különösen a nagycsaládok körében — jellemző a jövedelemkiegészítő, pluszmunkák vállalása. A munkások nem elhanyagolható hányada súlyos, nyomasztó gon-

dokkal küszködik, melyektől a munkahelyén sem tud szabadulni. Problémáik jelentős része anyagi természetű, de számos családi konfliktus, a túlhajszoltság, a kialvatlanság súlyosbítja ezt. A pihenésre, regenerálódásra fordítható szabadnapjaikat, szabadságukat is rendszeresen munkával töltik. Esetükben szabadidőről — gyakorlatilag — nem is lehet beszélni, nem csoda hát, ha szervezettük tartalékai előbb-utóbb kimerülnek. Ezt igazolja az a tény is, hogy a szociológiai vizsgálat évében a munkások jelentős része volt valamilyen betegséggel orvosnál.

K. K.

Forráskút község tanácsa

gazdálkodási ügyintézőt

alkalmaz.

Jelentkezés a község tanácselnökénél személyesen vagy a 62/82-222-es telefonszámon.

Az állás azonnal betölthető.